

6 Mars 2019

Privatekonomi

Sparbarometer kvartal 4 2018

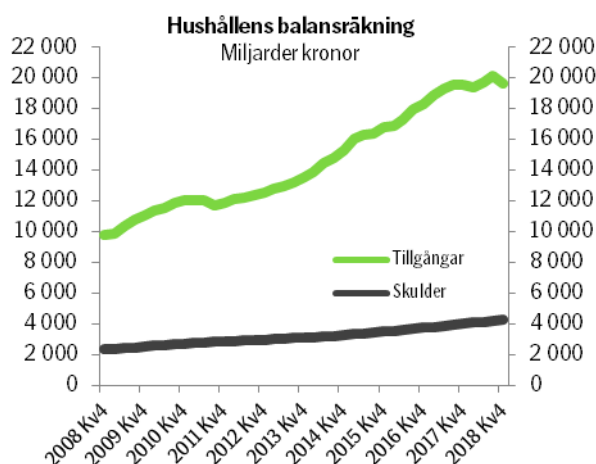
SEB

Sammanfattning

Skakiga börser bröt hushållens rekordtrend

- Hushållens tillgångar minskade med 543 miljarder kronor till 19 628 miljarder kronor
- Aktietillgångarna minskade med 523 miljarder kronor
- Skulderna steg med 52 miljarder kronor till 4 235 miljarder kronor
- Hushållens nettotillgångar minskade med 595 miljarder kronor (-3,7 procent)

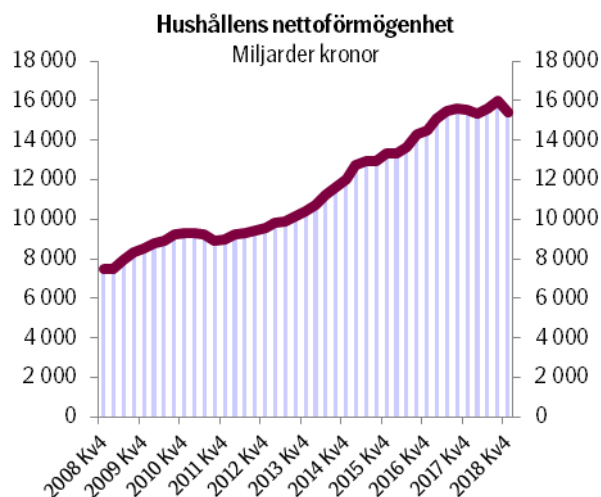
Förmögenhetsutvecklingen var negativ under årets sista kvartal och även på helåret minskade hushållens samlade förmögenhet jämfört med 2017. Nedgången under fjärde kvartalet är den största som uppmätts under Sparbarometerens 23-åriga historia. Värdet på tillgångssidan minskade framför allt genom att aktietillgångarna tappade i värde till följd av skakiga börser. Fastighetstillgångarna var i princip oförändrade under kvartalet medan räntetillgångarna fortsatte att minska för andra kvartalet i rad. Aktietillgångarna minskade med 523 miljarder kronor, motsvarande - 7,7 procent. Det är en relativt stor nedgång jämfört med föregående kvartal (+ 6,0 procent). Räntetillgångarna minskade med 24 miljarder, vilket är en nedgång på 0,6 procent. **Hushållens samlade tillgångar minskade med 543 miljarder kronor under fjärde kvartalet, vilket motsvarar en minskning med 2,7 procent.** Sammantaget innebär detta att tillgångarna **bryter sin positiva trend och** uppgår vid utgången av 2018 till **19 628 miljarder kronor**. Hushållens skulder fortsatte att öka och steg med 52 miljarder, motsvarande en ökning med 1,2 procent. Det är en oförändrad ökningstakt jämfört med föregående kvartal och tydligt under sitt historiska snitt på 1,8 procent.

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligationssparande. Den enskilt största tillgången, **bostäder, utgör närmare 47 procent av den samlade förmögenheten**. Det innebär alltså att förmögenheten till stor del drivs av värdeförändringar i bostäder och endast i mindre utsträckning

av det kvartalsvisa nysparandet. För det fjärde kvartalet 2018 gjorde dock förändringen av aktietillgångar att de sammantagna tillgångarna minskade.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, **den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga** under det fjärde kvartalet. Den årliga ökningstakten föll tillbaka något under hela 2018 och ligger nu på den lägsta nivån sedan mitten av 2014. Per den sista december uppgick de samlade skulderna till **4 235 miljarder kronor, vilket är en ny rekordnivå**. Hushållens skulder fortsätter alltså att stiga trots att fastighetstillgångarna haft en svag utveckling. För det fjärde kvartalet utvecklades de svenska hushållens samlade nettoförmögenhet, tillgångar minus skulder, negativt. **Hushållens nettoförmögenhet minskade med 3,7 procent under fjärde kvartalet och låg vid utgången av 2018 på 15 393 miljarder kronor.**

Hushållens nysparande var 58 miljarder kronor. Det är 8 miljarder kronor mer än motsvarande kvartal föregående år. Under fjärde kvartalet drevs nysparandet till största del av inlåning (30 miljarder) och tjänstepension (ca 28 miljarder), Nysparandet var negativt i fonder (-10 miljarder), privat försäkringssparande (-7 miljarder) och i obligationer (-4 miljarder).

Q4 2018	Miljarder kronor
Ingående värde	20 171
Förändring räntetillgångar	-24
Förändring aktietillgångar	-523
Förändring fastighetstillgångar	+4
<i>Varav nysparande</i>	+58
Utgående värde	19 628
Skulder	-4 235
Nettotillgångar	15 393

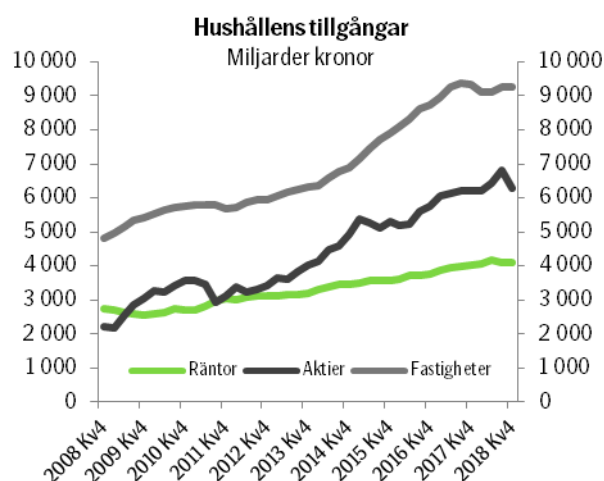
Tillgångar

Största nedgången i Sparbarometerens historia

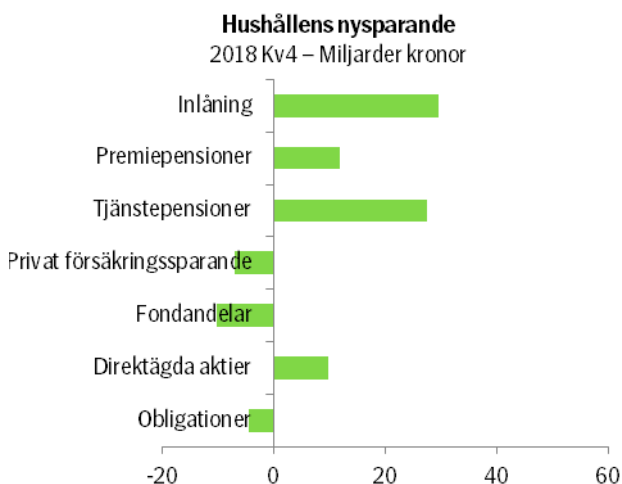
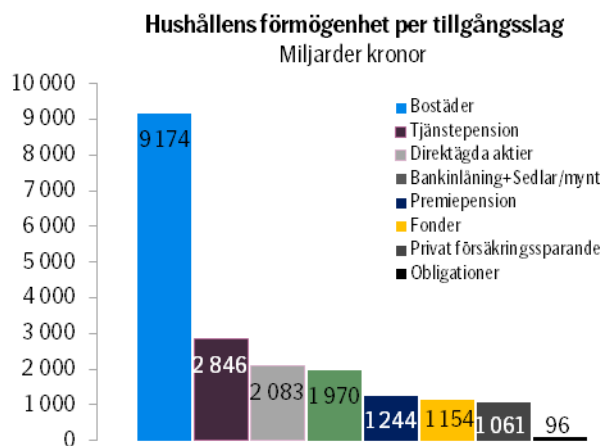
- Hushållens tillgångar minskar med 543 miljarder och uppgår till 19 628 miljarder kronor
- Aktietillgångarna minskade med 7,7 procent under fjärde kvartalet 2018
- Nysparandet uppgick till 58 miljarder och drevs av sparande på bankkonto och i tjänstepension

Under det fjärde kvartalet 2018 minskade hushållens samlade förmögenhet tydligt och uttraderade tidigare uppgång under året. Hushållen avslutar året på en i princip oförändrad förmögenhet jämfört med 2017. Tillgångarna minskade under kvartalet med 543 miljarder kronor, vilket motsvarar en minskning med 2,7 procent. Det kan jämföras med motsvarande period 2017 då tillgångarna förblev oförändrade. Hushållens förmögenhet uppgår vid utgången av fjärde kvartalet till 19 628 miljarder kronor och faller därmed under tidigare rekordnotering på över 20 000 miljarder. Nedgången beror främst på sjunkande aktietillgångar (-7,7 procent) medan fastighetstillgångarna var oförändrade (0 procent) och räntetillgångarna endast minskade marginellt (-0,6 procent). **Nettoförmögenheten föll och uppgår vid utgången av fjärde kvartalet till 15 393 miljarder kronor vilket är i nivå med inledningen på 2018. Hushållens nettoförmögenhet har under helåret 2018 minskat marginellt jämfört med 2017.** Aktietillgångarna minskade, med 523 miljarder kronor, till följd av en negativ börsutveckling. Räntetillgångarna backade med 24 miljarder, motsvarande -0,6 procent. Det största tillgångsslaget, hushållens bostäder, steg med knappt 4 miljarder kronor (0,05 procent) fjärde kvartalet.

Delar man in de svenska hushållens tillgångar i aktier, räntebärande och fastigheter, så är tillgångarna i fastigheter på en högre nivå än både aktier och räntebärande. Tillgångarna fördelas med 4 083 miljarder kronor i räntetillgångar, 6 294 miljarder kronor i aktierrelaterade tillgångar och 9 251 miljarder kronor i fastigheter.

Hushållens nysparande ligger runt sitt historiska snitt och landade fjärde kvartalet på 58 miljarder kronor. Största nysparandet under kvartalet var inlåning på konto med ett nysparande på 30 miljarder kronor. Det är en betydligt högre nivå än motsvarande kvartal föregående år (16 miljarder). Därefter följer tjänstepension ca 28 miljarder, premiepension 12 miljarder och nysparande i direktägda aktier 10 miljarder. Nysparandet var under det fjärde kvartalet negativt i fonder (-10 miljarder) och i privat försäkringssparande (-7 miljarder). Nysparandet i obligationer var negativt för tionde kvartalet i rad, - 4 miljarder.

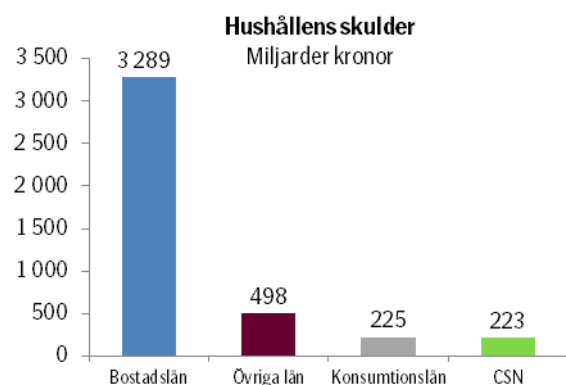
Skulder

Ny rekordnivå trots avtagande skuldökningstakt under 2018

- Skulderna ökade med måttliga 1,2 procent under fjärde kvartalet 2018
- Bostadslånen ökade med 1,4 procent och konsumtionslånen med 1,6 procent
- Hushållens samlade skulder uppgick till 4 235 miljarder kronor

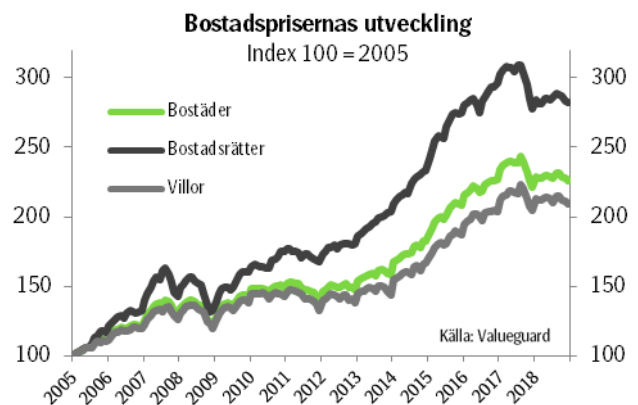
Hushållens samlade skulder uppgick vid utgången av det fjärde kvartalet till 4 235 miljarder kronor efter att ha ökat med 52 miljarder kronor under kvartalet. Den sammantagna skulden motsvarar fyra svenska statsbudgetar eller nästan ett års BNP. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

Under fjärde kvartalet ökade konsumtionslånen med 4 miljarder kronor (1,6 procent). Det är en högre ökningstakt än studielånen och det är en utveckling som hållit i sig sedan tredje kvartalet 2016. Det förklarar varför hushållens konsumtionslån vid utgången av det fjärde kvartalet är större än studielån. Hushållens studieskulder (hos CSN) ökade med 1,0 procent under fjärde kvartalet, vilket är mer än dubbelt så hög skuldökningstakt än motsvarande period 2017. Samtidigt utgör studie- och konsumtionslån tillsammans endast ca 10 procent av hushållens hela skuldstock. Under senaste kvartalet växte kategorin övriga lån marginellt, en ökningstakt på 0,2 procent. Övriga lån definieras som utlåning till företagshushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Den största delen av lånestocken är bostadslån och den fortsätter att växa både på kvartalsbasis (1,4 procent) som på helår (5,5 procent 2018). Dessa ökningstakter är dock relativt måttliga ur ett historiskt perspektiv. Trots avtagande ökningstakter är bostadslånen den enda skuldkategorin som

aldrig minskat under Sparbarometerens 23-år långa historia. Det är en förklaring till att bostadslånen vid utgången av 2018 utgör 77,7 procent av hela skuldstocken. En annan förklaring till bostadslånen andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutveckling det senaste decenniet. Det har bidragit till att omsättningen av bostäder både sker till högre priser och till högre belåningsgrader. Vidare har det under samma period tillkommit många nyproducerade bostäder som lånefinansierats samt ombildningar från hyresrätter till bostadsrätter.

Hushållens skuldökningstakt som årlig procentuell förändring, minskade för fjärde kvartalet i rad och ligger nu på den lägsta nivån sedan hösten 2014 (5,2 procent). Den kvartalsvisa ökningstakten på 1,2 procent för fjärde kvartalet är 0,6 procentenheter lägre än motsvarande kvartal föregående år. Sammantaget innebär det att hushållens skulder fortsatt stiger men att takten nu är betydligt lägre.

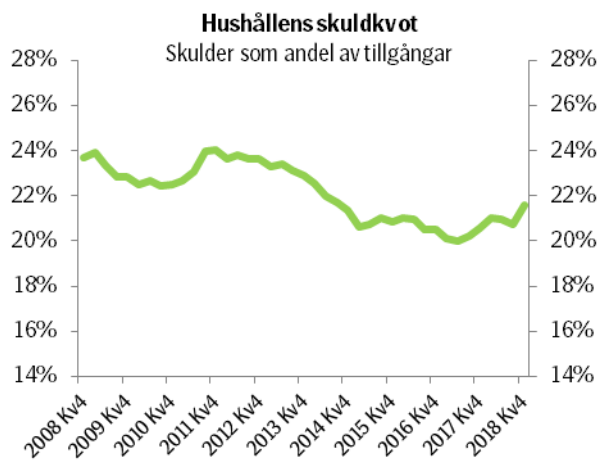

Skuldkvot

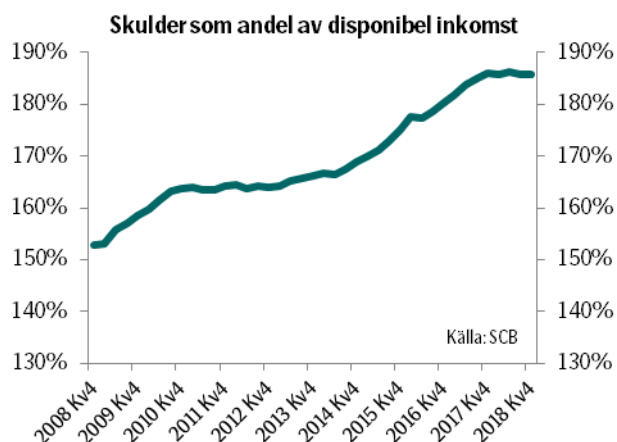
Hushållens fallande tillgångar ger stigande skuldkvot

- Skuldkvoten ökar till 21,6 procent
- Räntekvoten oförändrad under fjärde kvartalet men trenden fortsätter nedåt
- Skulderna som andel av disponibel inkomst har stagnerat på en hög nivå

Hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, steg under det fjärde kvartalet till 21,6 procent. Skulderna ökade under det fjärde kvartalet med 1,2 procent, vilket är en oförändrad ökningstakt jämfört med föregående kvartal. Kombinationen av stadigt stigande skulder och en vikande förmögenhet leder till att hushållens skuldkvot stiger till sin högsta nivå på fyra år.

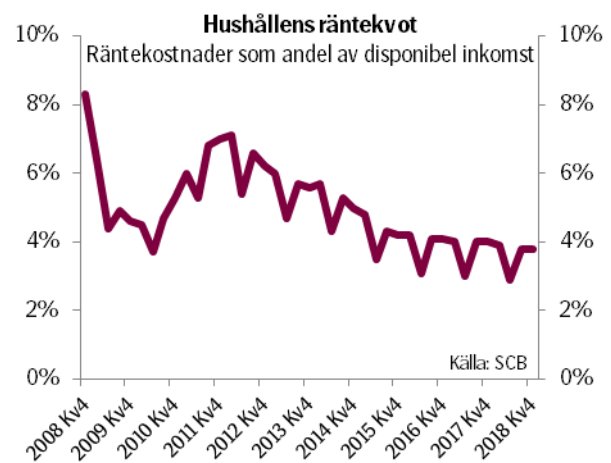

Om man i stället tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst ligger de kvar på samma höga nivå, runt 186 procent, som under de senaste fem kvartalen. För helåret 2018 har hushållens skulder som andel av disponibel inkomst minskat marginellt jämfört med 2017.

I SEBs Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och till de samlade tillgångarna. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men analysen av hushållens skuldsättning blir inte komplett utan att också tillgångssidan inkluderas. Det är viktigt att förstå hela tillgångssidan och hela hushållens balansräkning när man gör en analys av hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade **räntekvoten**. Räntekvoten mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit trots att skulderna stigit. Under fjärde kvartalet 2018 uppnådde räntekvoten 3,8 procent, vilket är en oförändrad nivå jämfört med föregående kvartal. Räntekvoten är ofta säsongbetonad och jämfört med motsvarande kvartal föregående år minskade den med 0,2 procentenheter, från 4,0 procent. Trendutvecklingen är stadigt nedåtgående sedan slutet av 2011. I december 2018 höjde Riksbanken reporäntan för första gången på 7 år. Om och i vilken utsträckning det slår igenom på hushållens räntekvot blir en fråga att följa noga i nästa redovisning av Sparbarometern kvartal 1 2019.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Valueguard
- Eurostat

Denna rapport publicerades 6 mars 2019

Jens Magnusson
Privatekonom
+ 46 8 676 91 18

Américo Fernández
Analytiker
+46 70 739 45 64

Susanne Eliasson
Privatekonomisk analytiker
+46 8 763 65 88

Frank Hojem
Presskontakt
+46 8 763 99 47

SEB Privatekonomi, AS8, SE-169 79 Solna